

Utbildningsinspektion i Dalaskolan, grundskola F-6

UTBILDNINGINSPEKTIONENS SYFTE

Skolverkets utbildningsinspektion skall bidra till kvalitetsförbättring genom att bedöma hur verksamheterna arbetar i riktning mot de nationella målen för förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, barn- och ungdomsutbildning och vuxenutbildning. En väsentlig del i inspektionen är att granska kvalitetsarbetet och förmågan att utveckla den egna verksamheten.

Inspektionens inriktning

Inspektionsutredningen har inriktats mot sju områden. De är särskilt väsentliga för att säkra att alla barn, elever och vuxenstuderande får den omsorg och utbildning som de har rätt till enligt nationella bestämmelser. De sju områdena, som granskats utifrån flera olika aspekter och frågeställningar, är:

Resultaten:

1. Normer och värden
2. Kunskaper

Verksamheten:

3. Arbetsmiljö och delaktighet
4. Pedagogisk verksamhet och undervisning
5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Förutsättningarna:

6. Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning
7. Resurser

I denna rapport behandlas i första hand förhållanden som avviker positivt eller negativt från vad som förväntas i fråga om utbildningskvaliteten enligt de nationella bestämmelserna. Några aspekter behandlas dock i alla aktuella verksamheter, nämligen kvalitetsarbetet, rektorsfunktionen, personalens kompetens, stödinsatser och bedömning av lärandet. En helhetsbedömning och motiveringar till bedömningarna görs inom varje granskningsområde.

Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån läroplaner och författningar i övrigt. Inspektörernas sakkunskap och erfarenheter av jämförbara verksamheter är också betydelsefulla. Analyserna av den insamlade informationen syftar till att klargöra om de lokala lösningarna och systemen fungerar väl. Rapporten avslutas med en sammanfattande bedömning som utgör underlag för Skolverkets beslut angående förbättrings- och kritikområden.

Beskrivning av skolan

Dalaskolan	Antal barn/elever
Skolbarnsomsorg	197
Förskoleklass	39
Grundskola	351

Utbildningen vid Dalaskolan omfattar grundskoleverksamhet för cirka 390 elever i förskoleklass och årskurserna 1-6. I anslutning till skolan finns fritidshem för knappt 200 av skolans elever i årskurserna 1-3.

Skolans elever är fördelade på 13 klasser i årskurserna 1-6, varav tre är åldersblandade och resterande åldershomogena klasser. Skolan har två mindre undervisningsgrupper, en för yngre och en för lite äldre elever, som behöver särskilt stöd.

Eleverna i förskoleklassen är fördelade på fyra mindre grupper och får sin undervisning i lokaler som även inrymmer en förskola, och som ligger cirka en kilometer från skolan.

Skolans pedagogiska personal är organiserad i två spår, vilka i sin tur grupperar sig i arbetslag.

Dalaskolan består av ett antal friliggande byggnader. Dala gamla skola byggdes 1884 och inrymmer idag skolans idrottsundervisning. Lilla Dalaskolan stod färdig 1924 och Stora Dalaskolan var klar 1930. Därefter har paviljonger för bland annat fritidsverksamhet tillkommit under 1990-talet. Lokalerna upplevs av inspektörerna som relativt välhållna förutom vad gäller idrottshallen.

Dalaskolan ligger i Göteborgs västra delar och upptagningsområdet präglas av radhus- och villabebyggelse med mycket litet inslag av invånare med annat kulturellt ursprung än det svenska.

Genomförandet av inspektionen i Dalaskolan

Skolverket sände den 24 maj 2004 skriftlig information till kommunen om att verksamheten skulle inspekteras och om inspektionens syfte och genomförande. Inspektörsteamet med ansvar för inspektionen i Dalaskolan har bestått av undervisningsrådet Eva Wallentin och experten Anders Wallin. Besök i Dalaskolan genomfördes den 8 och 12 november 2004.

Skolverket kommer att följa upp eventuella krav på åtgärder som riktas till huvudmannen och vilka effekter i övrigt som utbildningsinspektionen leder till. Tidpunkter för uppföljningen framgår av Skolverkets beslut.

För stadsdelen upprättas även en stadsdelsrapport där stadsdelsövergripande förbättringsområden tas upp. Skolrapporten bör därför läsas ihop med stadsdelsrapporten.

Underlag

Underlaget till denna rapport består av dels dokument från kommunen och Dalaskolan, dels den information som samlats in vid observationer, intervjuer och samtal under besöket. Rapporten grundar sig också på annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt.

I Dalaskolan genomfördes formella intervjuer med rektor, elever, lärare, skolans ledningsgrupp, elevhälsoteam samt elever i "miljövännerna", skolans miljögrupp. Lektioner i förskoleklass och årskurserna 1-6 samt fritidshem besöktes. Under inspektionen fördes också spontana samtal med elever och pedagogisk personal.

Övrig information av betydelse för inspektionen har varit Göteborgs kommuns eget kvalitetsarbete med balanserad resultatredovisning, kallad Balansen. I "Balansen" ingår regelbundna kvalitetsmätningar.

Bedömning

1. Normer och värden

Enligt skollagen skall utbildningen för barn och ungdom främja deras utveckling till ansvarskännande människor och samhällsmedlemmar. I läroplanerna framhålls att barnen och eleverna skall utveckla förståelse och respekt för alla människors lika värde. Skolan skall sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet. Eleverna skall också utveckla sin förmåga att göra och uttrycka medvetna etiska ställningstaganden. Eleverna skall kunna ta ett allt större ansvar för det egna arbetet och för miljön.

Inom detta granskningsområde behandlas resultaten av arbetet för att främja vårt samhälles demokratiska värderingar och för att utveckla normer och värden enligt läroplanernas mål.

Elever på Dalaskolan berättar i intervju att de anser att det är viktigt att vara med och påverka. Eleverna kan ge ett flertal konkreta exempel på när deras förslag och åsikter givit resultat. De flesta frågor som tas upp på klassråd och elevråd behandlar utformning av och aktiviteter på skolgården eller skolmaten, men eleverna säger att de även får delta i beslut om undervisningen.

Eleverna får ta ansvar för lärandemiljön på Dalaskolan bland annat genom att vara växtskötare, kompostansvarig, "skomästare" eller sköta akvariet som finns i skolans bibliotek.

Eleverna anser även att de får vara med och ansvara för sin egen utbildning genom att påverka "hur och lite vad" de skall studera, som en elev uttryckte det. Inspektörerna ser flera bevis på att eleverna får vara med och bestämma om undervisningen under lektionsbesöken. Varje elev har en planeringsbok (som omväxlande kallas planeringsbok, loggbok eller reflektionsbok) som beskriver vad eleven skall göra under veckan samt som hjälp vid utvärdering av lärandet.

Lärare nämner arbetet med att ta fram gemensamma regler som exempel på hur eleverna deltar i beslut om verksamheten. Skolans gemensamma regler håller på att revideras under hösten och tas då upp i klassråden. De två representanterna

från varje klass för sedan klassens talan i elevrådet, som sammanträder en gång per månad.

Eleverna ger i intervjuer och vid klassrumsbesök uttryck för en positiv frimodighet och trygghet. Inspektörerna konstaterar att eleverna lyssnar på varandras åsikter och visar respekt för andras uppfattningar, att de kan arbeta i demokratiska former, uttrycka egna uppfattningar och argumentera för dem.

Eleverna vet varför de går i skolan och anser att de får lära sig mycket på Dalaskolan. ”Jag får lära mig för min framtid”, sade en lite äldre elev, medan en yngre elev tyckte det var bra att man fick lära sig så mycket om trafikskyltar. ”Det står mycket viktigt på skyltar”, kunde eleven berätta.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att Dalaskolans resultat inom området normer och värden är av god kvalitet. Skolan lyckas bra med målet att utgöra en trygg miljö för lärande och ger eleverna goda möjligheter att utveckla ansvar för det egna lärandet, lärmiljön och för varandra.

2. Kunskaper

Utbildningen skall ge kunskaper i vid mening, såväl fakta och förståelse som färdigheter och förmåga att exempelvis utvärdera sitt eget lärande och att arbeta självständigt. Skolan skall sträva efter att varje elev tillägnar sig kunskaper inom utbildningens ämnesområden och kurser men även utvecklar en tillit till sin egen förmåga och en nyfikenhet och lust att lära. Målen för lärandet anges närmare i de nationella läroplanerna och i kursplanerna.

Inom detta område granskas resultaten av det pedagogiska arbetet.

Vid intervjuer med elever framkommer det att de känner till målen och syftet med den egna utbildningen. Skolan har sammanställt en lokal tolkning av de nationella kunskapsmålen och beskrivit dessa mål på ett sätt som anpassats efter eleverna.

Lärare anser i intervju att eleverna har en ganska realistisk uppfattning om sin förmåga och sitt lärande. Lärarna sätter detta i samband med skolans kontinuerliga arbete med portfolio som ett sätt att dokumentera elevens utveckling socialt och kunskapsmässigt. Skolan använder sig av reflektionsböcker som stöd för elevernas egna värdering av sitt lärande. Inspektörerna ser flera exempel på att eleverna tar detta arbete på stort allvar och att deras reflektioner är genomtänkta och seriösa.

Även i förskoleklasserna får eleverna vara med och utvärdera arbetet. Klassen skriver tillsammans ned det som varit bra och det som inte varit så bra på blädderblock, som sedan sammanställs för att föräldrarna skall kunna ta del av utvärderingen.

Inspektörerna ser under lektioner exempel på att eleverna kan arbeta både självständigt och tillsammans med andra och får ta del av elevredovisningar som visar att eleverna kan berätta om och reflektera över sina nyvunna kunskaper. Eleverna visar att de är medvetna om att man lär sig på olika sätt och berättar att detta är något de talar om i klassrummet.

Flertalet elever når målen att uppnå för årskurs 5 i svenska, engelska och matematik enligt statistik nedan:

Antal elever på Dalaskolan som 2003 inte nått godkänt resultat på de nationella proven samt antal elever som inte nått målen i årskurs 5 (totalt 63 elever)		
Ämne	Ej godkänt nationella prov	Ej nått målen årskurs 5
Svenska	4	4
Engelska	5	5
Matematik	5	5
Antal elever på Dalaskolan som 2004 inte nått godkänt resultat på de nationella proven samt antal elever som inte nått målen i årskurs 5 (totalt 55 elever)		
Ämne	Ej godkänt nationella prov	Ej nått målen årskurs 5
Svenska	2	2
Engelska	2	2
Matematik	4	3

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att eleverna på Dalaskolan utvecklar kunskaper och färdigheter i enlighet med målen i 1994 års läroplan för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet (Lpo 94) och kursplanerna. Eleverna har god kännedom om målen för utbildningen samt ges mycket goda möjligheter att reflektera över och utvärdera sitt lärande.

3. Arbetsmiljö och delaktighet

Enligt skollagen skall verksamheten i skolan vara utformad i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar. Var och en som verkar där skall främja aktning för varje människas egenvärde, respekt för vår gemensamma miljö samt jämställdhet mellan könen. Särskilt skall den som verkar inom skolan aktivt motverka alla former av kränkande behandling. All personal skall samverka med elever och föräldrar i arbetet för att forma en god miljö – fysiskt och psykosocialt - för utveckling och lärande.

Granskningen gäller hur man i verksamheten arbetar för en god miljö och för att förebygga kränkningar och ge möjlighet till delaktighet och samverkan.

På Dalaskolan finns formella samverkansorgan med elever i form av klass- och elevråd. Enligt eleverna behandlas frågor om skolmat och skolgård, men också inköp av böcker till skolans bibliotek, skolans regler samt pedagogiska frågor, som till exempel arbetssätt. Elevrådet har skrivit till Park- och Naturförvaltningen för att få använda en närbelägen tomt för fotbollsspel och andra aktiviteter. Svar från förvaltningen hade vid inspektionstillfället inte kommit. Rektorn har delegerat ansvaret för det löpande arbetet i elevrådet till två pedagoger.

Eleverna anser att de även kan påverka undervisningen genom sin planeringsbok. När veckans arbete är klart får de välja mer fritt vad de skall fortsätta med. Eleverna tycker också att de kan påverka mycket i slöjden, och berättar att de

får olika matteböcker beroende av om ”man ligger efter eller före”. Inspektörerna ser exempel på hur eleverna i förskoleklassen tar ansvar för klassens timme. Eleverna står bland annat för programinnehåll och rekvisita.

Skolan samverkar med föräldrar i Dalarådet, som består av en föräldrarepresentant från varje klass, rektorn samt annan personal från skolan. Rådet sammanträder en gång per månad för samråd kring diverse skolfrågor. Protokoll från möten i Dalarådet distribueras till alla föräldrar på skolan. Rektorn beskriver föräldrarna som mycket engagerade även om den från skolan fristående föräldraföreningen för tillfället är ”vilande”. Engagemanget visar sig bla genom en höstmarknad som föräldrarna arrangerar. Behållningen från marknaden går till olika insatser och aktiviteter för eleverna.

Samverkan med fritidshemmet följer enligt skolans personal ett ganska traditionellt mönster. Planering av den gemensamma verksamheten sker under läsåret vid fyra längre konferenser, då arbetsperioden grovplaneras. Däremellan sker planering cirka en timma per vecka. Fritidspedagogerna är i allmänhet inte med i klassen utan eleverna går istället till fritidsavdelningen för att delta i verksamheten där. Rektorn hävdar i intervju att hon vill skapa en mer sammanhållen verksamhet med fritidspedagoger och lärare i samverkan.

Skolans personal och elever beskriver i intervjuer ett aktivt arbete mot alla former av kränkande behandling. Skolan har utarbetat skriftliga planer mot mobbning och rasism. Dessa skall under hösten revideras i enlighet med Skolverkets allmänna råd så att de behandlar alla former av kränkande behandling.

”Kompisteamet” består av pedagoger med särskilt ansvar för det förebyggande arbetet mot mobbning, men hjälper även elever och klasser med annan konflikthantering. Kompisteamet träffar regelbundet skolans kamratstödjare för utbildning, stöd och uppmuntran. Två elever i varje klass har utsetts till kamratstödjare och skall fungera som goda förebilder och se det vuxna inte ser.

Två pedagoger har utbildning i ART (Aggressive Replacement Training), och genomför ett program över tio veckor för att träna elever som erbjuds att ingå i programmet att hantera bland annat ilska och frustration.

Elever berättar i intervju att skolan har ett system med faddrar, och de yngre eleverna vet att de har en fadder bland de äldre eleverna. De träffar dock inte sin fadder så ofta.

Lärare anser i intervju att det förebyggande arbetet har varit framgångsrikt och beskriver Dalaskolan som en trygg miljö för lärande.

Skolhälsovård anordnas förebyggande. Skolsköterska finns tillgänglig på skolan tre dagar per vecka, motsvarande 0,6 tjänst. Skolhälsovården följer den plan som gäller för Göteborgs kommun och innefattar bland annat pubertetssamtal i årskurs 5, regelbundna hälsoundersökningar och samtal kring hälsa. Skolsköterskan berättar att hon även skulle vilja ha samtal om sex och samlevnad i årskurs 6, men att det inte hinns med. Skolan har inte psykolog, men köper utredningar vid behov.

Enligt rektorn är det upp till varje lärare att se till att målet om 30 minuters rörelse varje dag uppnås. Lärare berättar om ”rörelseraster” om tio minuter varje dag och att eleverna tillåts vara inne endast om det är riktigt dåligt väder. Dokument från skolan visar en ambition till fortsatt utveckling av hälsomålen för

att bli en hälsofrämjande skola. Skolan anordnar friluftsdagar och har särskild hälsovecka med inslag som till exempel morgongymnastik, livsstilsfrågor, sånger etc. En särskild satsning på rytmik görs i samverkan med Kulmus (Kulturskolan) för eleverna i årskurserna 1–3.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att arbetet mot kränkande behandling är framgångsrikt på Dalaskolan. Inspektörerna anser att Dalaskolan bör utveckla arbetet med att beskriva hur skolan arbetar mot alla former av kränkande behandling och dokumentera detta i ett handlingsprogram som även har med perspektivet om vuxen är inblandad.

Inspektörerna anser att eleverna på Dalaskolan ges goda möjligheter till aktiv delaktighet i frågor som rör skolan och den egna utbildningen.

4. Pedagogisk verksamhet och undervisning

Arbetet för att nå de nationella målen för utveckling och lärande skall främst utformas av eleverna och personalen. Skolan skall samverka med hemmen. Läroplanerna, andra statliga förordningar och kursplanerna ger riktlinjer för arbetet. Det finns bestämmelser om timplaner och ämnes- och kursstruktur, riktlinjer för stödinsatser, för betygssättning och utvecklingssamtal, för utbildning på arbetsplatser, en garanterad undervisningstid etc. Målen i kursplanerna ger dessutom vägledning för arbetssätten genom att beskriva vilka kunskaper, färdigheter och övrig utveckling barnen och ungdomarna skall nå.

Granskningen riktas mot hur man arbetar för att nå målen och hur man anpassar arbetet till olika behov.

Skolan har lokalt bearbetade kursplaner som anpassats språkligt för att elever och föräldrar skall kunna läsa dem med behållning. De lokala kunskapsmålen ligger i linje med de nationella och elever i årskurs 5 berättar att de inför de nationella proven fått ta hem målen i matematik, svenska och engelska som ”läxa” för att diskutera dessa hemma.

Arbetslagen utarbetar varje läsår egna mål, som kan handla om att vilja utveckla elevdelaktigheten, individuella utvecklingsplaner eller temaarbeten. Lärare hävdar i intervju att dessa planer är levande dokument som används i undervisningen. I klasserna förekommer olika varianter av loggbok, reflektionsbok eller liknande verktyg för elevernas planering och utvärdering av arbetet.

Elever berättar i intervju och på lektioner om sin portfolio, som även finns i digital form i ett par klasser. Portfolion bildar underlag vid utvecklingssamtal och följer med eleven under tiden på skolan och kan även tas med till mottagande skola. Eleverna är stolta över portfolion och berättar att de använder den för att se sin egen utveckling och vad de är bra på. Inför utvecklingssamtalet, som hålls varje termin, får elev och föräldrar i förväg svara på frågor om hur eleven upplever olika delar av skolarbetet. Varje elev har en individuell studieplan som en del av portfolion.

Inspektörerna ser under lektionsbesök flera exempel på att eleverna lär sig på många olika sätt. Dans, musik, sagoläsning, egen forskning och muntliga elevredovisningar är några exempel på arbetssätt som används för att främja utvecklingen av elevernas kunskaper och färdigheter.

Skolan arbetar aktivt med miljöfrågor och har en särskild miljögrupp, miljövännerna, som består av elever och personal. Miljövännerna träffas en gång per månad och är drivande i skolans arbete med att få behålla utmärkelsen "Grönt flagg" som symbol för skolans kontinuerliga miljöarbete. "Flaggan visar bland annat att vi är duktiga på att sortera", sade en elev. Varje klass har utsett två miljövännar som för inspektörerna kan redogöra för årets tema: vatten.

Skolan har två särskilda undervisningsgrupper som riktar sig till elever med behov av särskilt stöd och/eller lugn och ro, en grupp för lite yngre och en för något äldre elever. En speciallärare samt elevassistenter finns i varje grupp. Resurserna till de båda grupperna tas från den centrala förvaltningen och innebär att eleven går från den ordinarie undervisningen för undervisning i den lilla gruppen. För det mesta handlar det om särskilt stöd i de teoretiska ämnena medan eleven följer klassen i de praktiskt/estetiska ämnena. Rektorn beslutar i särskilt beslutsprotokoll om inskrivning i gruppen efter att ha hört föräldrar och elevvårdskonferens. Enligt rektorn är det elevens stadigvarande behov av särskilt stöd som är avgörande vid beslutet. För närvarande är fyra elever inskrivna i den ena gruppen och två i den andra. Ytterligare 20 elever får stöd i enskilda ämnen enligt sina åtgärdsprogram. Detta stöd kan vara allt ifrån någon enstaka lektion per vecka till dagliga tillfällen. Ingen av de elever som är inskrivna i gruppen eller övriga elever som får stöd har anpassad studiegång.

Skolans elevhälsoteam består av rektorn, skolsköterska, speciallärare och specialpedagog och träffas varannan vecka för uppföljning av elevvårdsärenden och planering av elevvårdsinsatser. Dokument från skolan visar fungerande rutiner för att identifiera stödbehov. Dalaskolan har inte någon kurator eller psykolog anställd, men tjänsten köps enligt rektor in vid behov.

Inspektörerna har tagit del av fem exempel på åtgärdsprogram som samtliga utgår från elevens starka sidor och tydligt har med vem som ansvarar för vilken åtgärd. Skolans specialpedagog utarbetar åtgärdsprogrammen tillsammans med lärare, elev och föräldrar. Enligt skolans kvalitetsredovisning har 80 procent av alla elever i behov av särskilt stöd ett åtgärdsprogram. Grundskoleförordningen slår fast att elever som har behov av särskilda stödåtgärder skall ha ett åtgärdsprogram.

Personal och skolledning lyfter särskilt fram kultur, musik och miljöarbete som typiskt för Dalaskolan. Skolan arbetar medvetet för samverkan med kulturskolan, föräldrar och närsamhälle för att få in mycket kultur i skolan och värnar om de många traditioner som finns kring luciafirande, avslutningar, FN-dag etc. Elever berättar i intervju om utflykter till museer, teaterbesök och konserter minst en gång per termin.

Behovet av modersmålsundervisning tillgodoses i önskad utsträckning.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att den pedagogiska verksamheten vid Dalaskolan är av god kvalitet.

Skolans lokala kursplaner ligger i linje med de nationella och görs kända för elever och föräldrar. Elevernas portfolio är ett levande verktyg som bildar underlag vid utvecklingssamtal och för elevens möjlighet att utvärdera sitt lärande. Eleverna på Dalaskolan får lära sig på olika sätt och de elever som behöver extra stöd får det. Enligt grundskoleförordningen skall dock alla elever som har behov av särskilda stödåtgärder ha ett åtgärdsprogram.

5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Kommunerna har ett övergripande ansvar för förskoleverksamheten, skolbarnsomsorgen och skolan på lokal nivå. Kommunerna är också huvudmän för de flesta verksamheterna. Läroplanerna lägger tydliga ansvarsområden på rektor och personal för skolornas inre organisation och arbete. Sammantaget har dessa skyldighet att se till att rätten till utbildning och till att nå nationella mål tillgodoses.

Frågor som behandlas vid inspektionen är exempelvis om verksamheten har en ledning enligt de nationella bestämmelserna, hur denna fungerar i praktiken och om det finns system för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen samt värna enskildas rättsäkerhet.

Rektorn på Dalaskolan har det övergripande ansvaret för den pedagogiska och administrativa verksamheten. Delar av rektorns arbetsuppgifter utförs av en ledningsgrupp, som består av samordnare från arbetslagen samt skoladministratören. I framtiden kommer det enligt rektorn att finnas två rektorer på skolan och i avvaktan på det används skolledarresursen för ledningsgruppen. Ledningsgruppen bistår rektorn bland annat med skolans elevvårdsarbete, ekonomisk uppföljning och schemaläggning. Dokument från skolan visar att fördelning av arbetsuppgifter mellan rektorn och ledningsgruppen är tydliggjort för personalen. Skolan har även dokument som tydliggör ansvar och befogenheter för andra arbetsgrupper som verkar på skolan, som till exempel IT-grupp, idrott- och hälsagrupp, kompisteam och elevråd.

Elever och personal vet vem som bestämmer på skolan. Rektorn anser att hon känner personalen väl och har god förtroendenhet med den dagliga verksamheten även om hon önskar mer tid att vara ute på lektioner. Rektorn anser att hon vet vilka lärare som behöver få besök i klassrummet och vilka som ändå kontaktar henne. Lärare berättar i intervju att de inte fått besök på hela terminen, men att de ändå tror att rektorn vet "hur de har det". Enligt rektor kommer en organisationsöversyn ge mer resurser till skolledning vid skolan.

På Dalaskolan finns en lokal arbetsplan som bland annat innefattar skolans vision och organisation samt konkretisering av hur mål inom områdena normer och värden, elevernas ansvar och inflytande, skola och hem samt bedömning och betyg skall uppnås. Kvalitetsredovisningen följer den mall som utarbetats i Älvsborgs stadsdel och avser måluppfyllelse relaterat till nationella mål. Kvalitetsredovisningen anger konkreta åtgärder vid bristande måluppfyllelse och arbetslagen har varit delaktiga i processen att utarbeta både arbetsplan och kvalitetsredovisning.

Den lokala utläggningen av tid i timplanen är i enlighet med nationella riktlinjer men skolan saknar rutiner för att följa upp att eleverna får den garanterade undervisningstiden. Formella beslut om individens utbildning tas av rektorn och dokument av känslig natur förvaras i kassaskåp hos rektorn.

Eleverna berättar i intervju att de i första hand vänder sig till sin klassföreståndare om de skulle vilja klaga på något i skolan. "Om det blir jättebråk kan vi gå till rektorn" säger en elev.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att styrning, ledning och kvalitetsarbete på Dalaskolan håller god kvalitet. Rektorn har god förtroendenhet med den dagliga verksamheten och kvalitetsredovisning samt lokal arbetsplan be-

skrivs av personal och ledning som levande dokument som tagits fram i samverkan. Skolan saknar rutiner för att följa upp att eleverna får sin garanterade undervisningstid.

6. Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning

Lika tillgång till utbildning, oberoende av kön, geografisk hemvist samt sociala och ekonomiska förhållanden, är en grundprincip för det offentliga skolväsendet. Barn- och ungdomsutbildningen omfattar förskoleklassen, grundskolan, den obligatoriska särskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan. Det skall finnas lika möjligheter till utbildning för barn och ungdomar med olika funktionsnedsättningar och möjligheter till utbildning i särskilda utbildningsformer. Inom skolformerna skall det också finnas olika möjligheter för eleverna att individuellt göra val av ämnen, program, inriktningar och kurser. En skola kan, enligt skollagen, profilera sig för att tillgodose olika elevers behov eller öka elevernas motivation för lärande.

Granskningen gäller om det finns tillgång till utbildning i den omfattning och med den valfrihet som anges i de statliga bestämmelserna. Även informationen om möjligheter till olika val av fördjupning, kurser, skolor och utbildningsvägar behandlas.

För eleverna i årskurs 6 finns tyska, franska, spanska och engelska/svenska att tillgå som språkval. Elevers val organiseras som en heldag per månad. Eleverna får ett av tre valda alternativ som fördjupning inom ett ämne. Exempel på elevers val är hemkunskap, litteratur, idrott, slöjd, IT och engelska.

Utbildningen är i princip avgiftsfri, men elevrådet har på möten tagit upp att flera aktiviteter som anordnas på till exempel friluftsdagar bekostas av eleverna eller elevernas föräldrar. Även föräldrarådet har behandlat frågan hur skolan ställer sig till klassresor och andra aktiviteter som förväntas bekostas av föräldrarna (protokoll från Dalarådet 2004-09-27). Rektor berättar i intervju att föräldrar som inte vill eller kan betala, inte måste det, då går skolan in.

Skolan har rutiner för att identifiera och möta behov av särskilda utbildningsformer. En av skolans elever med diagnosen autism får utbildning i en annan stadsdel.

Dalaskolans verksamhet är utspridd i olika lokaler och på olika våningar utan hiss eller annan handikappanpassning.

Alla elever till och med årskurs 3 erbjuds skolbarnsomsorg på Dalaskolan om föräldrarna vill. För äldre elever erbjuds plats i fritidsklubb på Nya Påvelundskolan, som ligger ett par kilometer från Dalaskolan. Endast ett fåtal elever från Dalaskolan deltar i denna verksamhet.

Skolan informerar aktivt via flera kanaler och med god kvalitet om utbildningens mål, innehåll och arbetsformer. Informationen är, enligt vad inspektörerna kan bedöma, målgruppsanpassad och saklig. En grupp pedagoger har särskilt ansvar för IT-frågor och hemsida.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att tillgången till utbildning, omsorg och pedagogisk verksamhet på Dalaskolan är god.

7. Resurser

Huvudmannen och skolans ledning beslutar hur och med vilka resurser utbildningen skall genomföras för att de lärande skall nå de nationella målen för utbildningen. I skollagen finns dock bestämmelser om några viktiga förutsättningar för att säkra kvaliteten i utbildningen. Dessa avser främst krav på personalens kompetens, tillgång till ändamålsenliga lokaler, läromedel och annan utrustning som behövs för en tidsenlig utbildning. Även principerna för resursfördelningen aktualiseras vid inspektionen.

Enligt dokument från Dalaskolan finns cirka 35 tjänster på skolan. Tjänsterna fördelas enligt nedan:

lärare	19,81
förskollärare	2,0
fritidspedagog	12,75 varav 2,25 i förskoleklass
skolledare	1,0

Rektorn uppger i intervju att samtliga lärare är behöriga och personalens kompetens motsvarar därmed kraven. Enligt Skolverkets statistik fanns hösten 2003 6,1 lärare per 100 elever på Dalaskolan.

Rektorn berättar i intervju att skolan avsätter resurser för kompetensutveckling som utgår från skolans, arbetslagets och den enskildes behov. All personal har tidigare deltagit i gemensam utbildning, som innebar en analys av den egna verksamheten, och finansierades av EU-medel. Personalen har individuella utvecklingsplaner som ligger till grund för kommande utbildningssatsningar.

Tillgång till böcker och andra läromedel är kostnadsfri och lämpade för utbildningen. Skolans bibliotek ligger i korridor i anslutning till klassrum och expeditioner. Biblioteket är tidsenligt och nyttjas av elever för lån av böcker eller som lugn läsplats. En lärare har särskilt ansvar för inköp till, och ordning i, biblioteket. I anslutning till biblioteket ligger mediateket, där det finns ett antal datorer som är uppkopplade mot Internet. Mediateket används flitigt av framförallt de äldre eleverna, som gärna visar inspektörerna hur de använder bland annat Kunskapsnätet (portal för Göteborgs skolor) i undervisningen. I klassrummen finns cirka två datorer per klass. Dessa datorer är inte uppkopplade mot Internet och används vid de lektionsbesök inspektörerna gör inte i någon större omfattning. Elever efterlyser i intervju fler, och fungerande, datorer. Rektor meddelar efter inspektionen att det finns nätuppkopplade datorer på varje våningsplan på Stora Dalaskolan samt en grupp nätanslutna datorer på Lilla Dalaskolan.

Måltider på Dalaskolan är kostnadsfria för eleverna och tillagas på skolan.

Skolans idrottsundervisning äger rum i Dala gamla skola. Dessa lokaler upplevs av elever, lärare och inspektörer som icke ändamålsenliga. De är trånga, slitna och på vissa redskap sitter röda lappar från lokalförsörjningsförvaltningen. Enligt kontrollintyg från Lokalförsörjningsförvaltningen (daterat 2004-05-11) finns brister på bland annat bomsystem och lodlinor. Dessutom finns brister i lokalerna beroende på sättningar i huset. Rektorn beskriver miljön i idrottshallen som "vanskelig". Inspektörerna konstaterar att redskap som bedömts vara i be-

hov av att åtgärdas används av elever i undervisningen. Frågan om de påtalade bristerna i idrottssalen kommer att överlämnas till arbetsmiljöinspektionen.

I övriga delar av skolan är lokalerna ändamålsenliga och svarar mot kraven i utbildningen. Lärare och elever uppger dock i intervju att ventilationen fungerar dåligt och att man saknar grupprum. Rektorn har sammanställt en inventering av önskemål om renovering, men inte fått resurser till detta ännu.

Principerna för resursfördelning på Dalaskolan är kända och sker enligt skolans lokala arbetsplan utifrån timplanen till klasserna, enskilda elevers eller gruppers behov samt yngre elevers behov framför äldres.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att personalens kompetens motsvarar föreskrivna krav och att det vid skolan överlag finns förutsättningar för att eleverna skall kunna nå de nationella målen.

Vad det gäller idrottshallen kommer frågan att överlämnas till Arbetsmiljöinspektionen.

Sammanfattande bedömning

Inspektörerna bedömer att verksamheten i Dalaskolan övergripande är av god kvalitet. Skolan lyckas bra med målet att utgöra en trygg miljö för lärande och ger eleverna goda möjligheter att utveckla ansvar för det egna lärandet, lärmiljön och för varandra. Eleverna på Dalaskolan har god kännedom om målen för utbildningen och ges mycket goda möjligheter att reflektera över och utvärdera sitt lärande. Eleverna utvecklar kunskaper och färdigheter i enlighet med målen i Lpo 94 och kursplanerna.

Inspektörerna anser vidare att eleverna på Dalaskolan ges goda möjligheter till aktiv delaktighet i frågor som rör skolan och den egna utbildningen. Skolans miljöarbete är av mycket god kvalitet.

Rektorn har god förtrogenhet med den dagliga verksamheten. Kvalitetsredovisning samt lokal arbetsplan beskrivs av personal och ledning som levande dokument som tagits fram i samverkan.

Det finns dock behov av förbättringsinsatser inom följande områden:

- handlingsprogram mot kränkande behandling samt
- rutiner för att följa upp att eleverna får den garanterade undervisningstiden.

Det finns också sådana brister i verksamheten att författningarnas krav inte uppfylls. Bristerna inom nedan angivna områden skall snarast åtgärdas.

- Åtgärdsprogram upprättas inte för samtliga elever i behov av särskilda stödåtgärder (5 kap. 1 § grundskoleförordningen).

Datum	Ort
2005-10-17	Göteborg

Anders Wallin
Eva Wallentin